

Kompostování hnoje v praxi: zkušenosti z Velkých Hostěrádek a sdílení zkušeností odborníků

Ve Velkých Hostěrádkách na EKO FARMĚ PROBIO se 16. října 2025 uskutečnil workshop s exkurzí na téma kompostování hnoje. Akce nabídla sdílení zkušeností, odborné prezentace i praktické ukázky přímo z farmy.

Úvodní slovo a kontext udržitelnosti

Účastníky přivítala a program zahájila Ing. Květuše Hejátková ze Zemědělské a ekologické regionální agentury, z.s. (ZERA), která se tomuto tématu dlouhodobě věnuje.

Téma kompostování je úzce propojeno se Strategickým plánem Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 (SP SZP), zejména v kontextu udržitelnosti, ochrany půdy, kde je kompostování jako součást udržitelných zemědělských postupů. Cílem workshopu byl také sběr podnětů pro řešení statutu zemědělské kompostárny či pro vhodné nastavení ekoplateb.

Půdoochranné technologie a eroze půdy

Provázanost se SP SZP nabídla prezentace Ing. Martiny Polákové ze Spolku pro inovace a udržitelné zemědělství, z.s. (SIUZ), která seznámila účastníky s půdoochrannými technologiemi. Tyto technologie jsou provázané na [Podmínky standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy](#) (DZES). Účastníkům byly představeny možnosti postupů pro všechny kategorie erozního ohrožení a kategorie plodin. V minulosti vydal SIUZ spolu s dalšími partnery publikaci s názvem [Cílené ozelenění kolejových řádků aplikátorů kapalných a pevných látek v konvenčním a ekologickém zemědělství](#), které lze využít jako součást mimoprodukčních opatření.

V návaznosti na erozi půdy byla zmíněna mapová aplikace [Půda v mapách](#), která zpřístupňuje mapové výstupy vzniklé odbornou činností Výzkumného ústavu monitoringu a ochrany půdy, v. v. i. Najdete zde například aktuální mapy ohroženosti vodní a větrnou erozí a dalšími typy degradací půdy, mapy vlastností půd odvozených na základě BPEJ, třídy ochrany ZPF nebo mapy zranitelnosti podzemních vod.

Při prezentaci bylo současně také zmíněno, že vstupuje v platnost uhlíková daň a může tak zvýšit náklady na syntetická hnojiva, čímž se kompost stává ekonomicky výhodnější alternativou.

Ekonomické a legislativní souvislosti, kompost vs. hnůj

Dalším řečníkem byl zástupce Ministerstva životního prostředí Mgr. et Mgr. Štěpán Jakl, který představil právní minimum pro zemědělce a obce, legislativu a dopady na zemědělce a obce. Byly definovány pojmy jako kompostování mimo režim nakládání s odpady, komunitní kompostování, biologicky rozložitelné odpady aj. Diskuze proběhla k požadavkům na kompostárny, komunitní kompostárny a také povinnosti obcí. Obce totiž mají povinnost zajistit celoročně místa pro odkládání biologických odpadů rostlinného původu. Tuto povinnost mohou nahradit systémem komunitního kompostování, a naopak nesplní ji zajištěním pouze domácích kompostérů.

Další zajímavou prezentaci měl připravenou zástupce Česká zemědělské univerzity v Praze Ing. Jindřich Černý, Ph.D. Ten účastníkům představil tradiční hnůj vs. kompostovaný hnůj vs. kompost, a to z hlediska např. poměrů C:N, ztráty C po aplikaci, stability organických látek aj. Byly demonstrovány pokusy prováděné na univerzitě a ukázány příklady dobré a špatné praxe z terénu. Zaznělo také, že by zemědělské subjekty rády kompostovaly, ale že jim chybí materiál či vhodná technologie a je to do značné míry velký prostor pro navázání spolupráce obcí se zemědělci.

Seminární část workshopu

Praktické zkušenosti a legislativa aplikace kompostu

Ing. Květuše Hejátková (Zemědělská a ekologická regionální agentura, z.s.) pokračovala dále v tématu prezentací na téma současná praxe a technologie kompostování. Byly uvedeny např. základní rozdíly, výhody/nevýhody mezi strojním kompostováním a vermikompostováním. Nechyběly také příklady dobré praxe sdílené prostřednictvím fotografií.

Co se týče legislativy aplikace kompostu, tak aktuálně platí Vyhláška č. 377/2013 Sb. o skladování a způsobu použití hnojiv, která stanovuje, že kompost (stejně jako jiná organická hnojiva) musí být zapraven do půdy do 24 hodin, pokud se neaplikuje na trvalý travní porost (TTP). Cílem je minimalizace emisí amoniaku a ochrana vod před vyplavováním nitrátů.

V návaznosti na to proběhla diskuze o nové metodě – bez zapravení kompostu. Metoda aplikace kompostu bez zapravení do půdy zatím není legislativně uznána jako standardní postup pro hnojení. V současnosti platí povinnost zapravení do 24 hodin podle zmíněné vyhlášky č. 377/2013 Sb. Výjimky se teprve diskutují a čeká se na stanovisko UKZÚZ a případné změny legislativy. Nezapravování může být strategií pro půdoochranu – zejména v kontextu DZES 5 (ochrana půdy před erozí).

EKOFARMA PROBIO: příklady z praxe

Poslední vstup před exkurzí měl Ing. Michael Vrána z místní EKOFARMY PROBIO, která také spolupracuje se ZEROU. Farma hospodaří v režimu ekologického zemědělství a mimo jiné chovají prasata na výkrm. Nově se na farmě snaží rozjet faremní kompostování z místních zdrojů.

Jejich cílem je vytvořit kvalitní kompost bez nutnosti externích vstupů, zlepšit půdní strukturu a stabilitu organické hmoty, snížit erozi a zvýšit retenční schopnost půdy a vázat živiny (zejména dusík a vápník) v organických vazbách.

Praktické ukázky v terénu

Projekty Programu rozvoje venkova 2014–2020 a závěr workshopu

Po obědě, který byl připraven z místních potravin, už se účastníci vydali na exkurzi po farmě. Nejprve jim byla představena technika v souvislosti s kompostováním, kterou využívají. Na farmě také realizovali projekty spolufinancované z Programu rozvoje venkova 2014–2020, konkrétně loupárnu pšenice špaldy. Nová linka na loupání špaldu pomohla společnosti špaldu lépe zhodnotit a mimo jiné také došlo ke zlepšení bilance hospodaření s organickou hmotou, kdy na farmě tak zůstává z jejich produkce cca 100 t slupek k využití jako podestýlka ve stávajícím chovu prasat nebo jako organická hmota ke kompostování.

Realizovali také projekt v rámci operace Podpora operačních skupin a projektů EIP s názvem Ekologické pěstování alternativních plodin v podmínkách aridního klimatu i erozního ohrožení. Námětem projektu byla snaha zlepšit ochranu a kvalitu půdy prostřednictvím půdoochranných

technologií, osevních sledů a dalších opatření, která budou co nejvíce eliminovat nepříznivé podmínky (např. eroze půdy, svažité terén aj.) a pomohou zvýšit bioprodukci.

Závěr workshopu patřil prohlídce místa, kde realizovali první zakládky kompostu ve spolupráci se ZEROU. Pro zajímavost lektori na místě měřili aktuální teplotu této zakládky a proběhla diskuze a praktické dotazy účastníků. Workshop ukázal, že kompostování je nejen ekologickou, ale i ekonomicky perspektivní cestou pro budoucí zemědělství.

Ing. Lucie Sýsová, koordinátor Celostátní sítě pro venkov (lucie.sysova@szif.gov.cz)

**Financováno
Evropskou unií**